

Egy anyakönyvvezető helytörténeti kutatásai

Baranyi István megírta Mohol történetét – A falubeliek segítségét kéri a további anyaggyűjtéshez

A Mohol rendezett tanácsú nagyközség – mezőváros című kiadvány legalább két évtizedes kutatómunka eredményeként született meg a falubeli nyugalmazott anyakönyvvezető, Baranyi István tollából. A nemrégiben Moholon is bemutatott több mint háromszáz oldalas, korabeli fotókkal illusztrált helytörténeti kiadvány az év elején jelent meg a Zentai monográfia füzetek sorozatban a Dudás Gyula Múzeum- és Levéltárbarátok Köre kiadásában. Baranyi István szerint ezzel élete egyik legnagyobb kihívása beteljesült:

– Az a dai katonai ügyosztályról 1971-ben kerültem át Moholra anyakönyvvezetőnek. Az anyakönyvi hivatalban ráakadtam idősebb családtagjaim adataira, és elkezdtem tudatosan kutatni a családfámat – mesélte Baranyi István. – A kutatás eredményeként mindig találtam valamilyen adatot, ami utalt a falum történetére. A múlt század nyolcvanas éveinek derekán végül elkezdtem kutatni Mohol történetét, már amennyiben azt az anyagi lehetőségeim engedték. A kutatómunkám kezdeti szakasza nagyon nehéz volt. Laikus lévén sokat tévelyegtem, nem volt határozott és kiforrott elképzelésem, sem gyakorlatom ekkora feladat korrekt megoldásához. Jóllehet égett bennem a vágy, amely még ma is arra ösztönöz, hogy szeretett szülőfalum történetét minél jobban megismerjem és felkutaszam. Nagyon sok nehézséget okozott a megfelelő források hiánya, helyben nem voltak dokumentumok. Emlékszem, hetedikes diákként önkéntes munkában vettem részt, írno-

településünkkel és részletesen feldolgoznom kellett történetét. Ezt a munkát sohasem lehet befejezni. A kutatás közben sokat tanultam elődeink viselkedéséből, emberségéből, kultúrájából, hagyományából, foglalkozásából és szellemiségéből. Megbizonyosodtam, hogy elődeink között voltak nagy tudású és haladó szellemű emberek. Talán hamarosan elérkezik az az idő, amikor megtanuljuk őket illendő módon becsülni és tisztelni. Hiszen aki nem fogadja el és nem tiszteli ősei múltját, az nem tiszteli saját jelenét, tehát önmagát sem. Megfeledez az, hogy nem sokára mi is a múlthoz fogunk tartozni – mondta a nyugalmazott anyakönyvvezető.

Baranyi István megjegyezte, a helytörténeti kutatásokat nem tudja és nem is akarja befejezni, habár 2000-ben szívműtéten esett át. Mohol történetéből sok minden nincs feltárva, még a zentai levéltárban is sok a feltáratlan anyag. Jelenleg is anyagot gyűjt a faluról, és ezúton is felkéri polgártársait, akik megőrizték ősiek emléktárgyait, végrendeleteket és egyéb okiratokat, régi fényképe-

Az egykori kultúrotthon a falu központjában, ahol fellépett Latabár Kálmán is

TÁDÉ A PIACON

Emlékszilánkok Szlovéniából

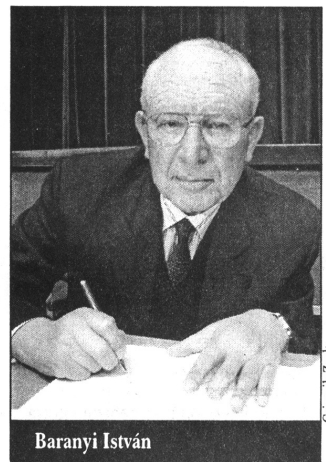
Minap a cókómókaim között kutakodva került kezembe néhány, pontosan két évvel ezelőtt készült fénykép, amelyek egy hónapig tartó szlovéniai tartózkodásom idején készültek. Akkor, zentai fiatalok egy csoportjával, az azóta igencsak degradálódott értékű testvérség-egységet fejlesztettük csákánnyal és lapáttal a kezünkben, gyöngyöző verejtékekkel a homlokunkon, a szlovén, többnyire falusi lakosság legnagyobb öröme. Hálájukat a munkaterületen almaborral és kiváló ínycsalatokkal fejezték ki, s a piacon sétálva is nem egy alkalommal történt meg, hogy valamelyik portékáját kínáló árus odarohant hozzánk és kezünkbe nyomott egy-két almát, sárgabarackot. Történt egy alkalommal, hogy nagy nehezen sikerült meggyőződnöm a zentai csapat legszebb leányzóját, hogy kettesben sétáljunk ki a városba. Első utunk természetesen a piacra vezetett, ahol egy óriási sörhással büszkélkedő papagájárus kínálatát mustráltuk. A platinaszőke, és ahogyan kiderült, hajszíne nek megfelelő intelligenciájú leányzó az illető láttán elkezdett hangosan nevetni, egyben magyarul hozzáfűzve azt is, hogy milyen nevelésesen néz ki az árus. Viselkedése miatt kissé pipa lettem, de azért türtöz-

telve magamat igyekeztem más irányba terelni a témát. Közben pedig azzal nyugtatgattam magamat, hogy Szlovénia kellős közepén esély sincs arra, hogy az árus megértse a kicsaj szavait. A szőke leányzó az egyik rokonom által tartott papagájáról kezdtem el mesélni, kitérve egy igencsak erőszakos egyedre, amelyik addig mindegyik ketréctársát a másvilágra csipkedte. Alighogy elmeséltem ezt, a papagájárus legnagyobb megdöbbenésünkre megszólalt magyarul, azt állítva, hogy az ő madarai békések. Gondolom, mondani sem kell, a szőke leányzó hirtelen elvörösödött, s szegényében majd elsüllyedt a ptuji piac kellős közepén.

A zentai piacon papagájárussal ugyan nem találkoztunk, de a klasszikus zöldpiaci terményeken kívül egyre több a gyümölcs is. A cseresznye kilója 80, a földieperé 60–120, a körté 180, a sárgabaracké 300, az almáé pedig 30–120 dinár. A déligyümölcsök közül a banán 40–100, a citrom 165–170, a narancs 100–130, a citranci 120, a kivi pedig 220 dinárba kerül. A piacon már borsó is kapható, amelynek kilója 100 dinár. A paradicsom 130–140, az erős paprika darabja 20, a tölteni való paprikáé pedig 40 dinár.

koskodtam a városházán, ahol feltűnt, hogy tüzelőnek és vécépapírnak használták az archív dokumentumokat. Már gyerekkorommal felértem észre, hogy ezzel nagyon nagy kárt okoznak, megsemmisítik a településünk múltját. A kutatómunkámban sokat segítettek a zentai Történelmi Levéltár igazgatója és az ott dolgozó szakmunkatársak. Nélkülük és tanácsaik nélkül nem biztos, hogy eljutottam volna a könyv megírásáig.

Amint azt könyvem bevezetőjében leírtam, tudatában vagyok annak, hogy munkám minden igyekezetem ellenére hiányos. Bízom benne, hogy az esetleges hibák ellenére is sikerült olyan munkát az olvasó elé tárni, amely átfogó ismeretöt nyújt Mohol településéről és történetéről. A könyv tartalmilag adatok és dokumentumok gyűjteménye az általam eddig feltárt okiratok alapján. Munkám során arra törekedtem, hogy csak a feltárt adatokat ismeressem, saját véleményemmel nem akartam terhelni és befolyásolni az olvasót. Szeretném, ha a fiatalabb generációk tagjai mind többet foglalkoznának

Baranyi István

Csirik Zoltán

ket és képes levelezőlapokat Moholról, a templomokról, a harangokról, az ismeretesebb épületekről, a vendéglőről, a tanyákról stb., jelezzék ezt neki, Baranyi Istvánnak e-mailben: baranyi.i.istvan@gmail.com, vagy a következő telefonszámon: 024/861-595. Mint mondta, az eredeti dokumentumokat nem tartaná meg, hanem visszaadná a dokumentálás után.

■ csjn